

Prenatalna i postporođajna njega tokom pandemije COVID-19 u Bosni i Hercegovini

Kako bi trebala izgledati prenatalna i postporođajna njega za bh.trudnice i porodilje tokom pandemije COVID-19 možemo pokušati zamisliti čitajući svjetske strukovne smjernice za pružanje zdravstvenih usluga u ovom periodu.

Ono što odmah pada u oči je da kvalitet naših zdravstvenih usluga u šta spada i poštivanje porođajnih prava i prava pacijenata, nije ispoštovan ni u mirnodopskim uslovima a kamoli u trenucima globalne nepogode kao što je COVID-19 pandemija.

Slijede prevodi smjernica namijenjenih pacijenticama, Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), Američkog centra za kontrolu bolesti (CDC), Kraljevskog udruženja ginekologa i akušera (RCOG), Pa pogledajmo koliko naš zdravstveni sistem prati ove smjernice:

Svjetska zdravstvena organizacija¹ :

Jesu li trudnice s većim rizikom za obolijevanje od COVID -19?

Stručni podaci su limitirani, ali trenutno nema dokaza da su trudnice izložene većem riziku od teških bolesti u odnosu na opću populaciju. Međutim, zbog promjena u njihovom tijelu i imunološkom sistemu, znamo da trudnice mogu loše reagovati na neke respiratorne infekcije. Stoga je važno da poduzmu mjere predostrožnosti kako bi se zaštitili od toga.

Trebam li planirati trudnoću za vrijeme pandemije koronavirusa?

Trudnoća tokom pandemije koronavirusom ovisi o ličnom izboru partnera. Preporuka je da prilikom razmatranja trudnoće žena i njen partner razmotre rizike prenošenja koronavirusa povezanih s rutinskim kontaktima sa zdravstvenim radnicima tokom trudnoće, naročito ako trudnoća može biti zakomplikovana čestim posjetama bolnici.

Kako se trudnica može zaštititi od COVID-19?

Trudnice bi trebale poduzimati iste mjere opreza kako bi izbjegle infekciju COVID-19 kao i druge osobe, poput:

- Čestog pranja ruku sapunom ili upotrebom alkoholnog dezinficijensa,
- Držati socijalnu distancu od drugih,
- Izbjegavanje dodirivanja očiju, nosa i usta,
- Vježbanje respiratorne higijene. To znači pokrivanje usta i nosa unutrašnjom stranom lakta ili maramicom kada kašljemo ili kišemo. Maramica se mora odmah baciti u otpatke.

Zbog opasnosti od gušenja, NE stavljajte platnene maske za bebe ili djecu mlađu od 2 godine.

Kraljevsko udruženje akušera i ginekologa (RCOG)²

Treba li trudnice testirati na COVID-19?

Prema preporukama WHO-a trudnicama sa simptomima COVID-19 treba dati prednost za testiranje. Ako imaju COVID-19, možda će im trebati specijalizirana njega.

¹ http://healthclusteropt.org/admin/file_manager/uploads/files/shares/Documents/5e78866d291f4.pdf

² https://www.rcog.org.uk/en/guidelines-research-services/guidelines/coronavirus-pregnancy/covid-19-virus-infection-and-pregnancy/?fbclid=IwAR0Ncyovu935FEoZ11D8U46JioR3i5N_A0bR-bBb70rOxewybtccw5f3EyE

Šta ako odbijem testiranje na koronavirus?

Ako odbijete testiranje na koronavirus prije odlaska u bolnicu u svrhu primanja zdravstvene njege za trudnice i porodilje (uključujući porođaj), vaša će njega biti ista kao i kod svake žene koja je primljena u bolnicu i koja još nema rezultat testa.

Može li se COVID-19 prenijeti sa majke na nerođeno ili novorođeno dijete?

Još uvijek ne znamo može li trudnica s COVID-19 prenijeti virus svom fetusu ili djetetu tokom trudnoće ili porođaja. Do danas virus nije pronađen u uzorcima amnionske tekućine ili majčinog mlijeka.

Prenos COVID-19 s majke na dijete tokom trudnoće malo je vjerovatno. Međutim, nakon rođenja, novorođenče se može zaraziti nakon što je u bliskom kontaktu sa zaraženom osobom, uključujući sa majkom ali i drugim njegovateljima.

Koja bi zdravstvena njega trebala biti dostupna tokom trudnoće i porođaja?

Sve trudnice, uključujući one s potvrđenom ili sumnjom na infekciju COVID-19, imaju pravo na povišenu kvalitetnu njegu prije, za vrijeme i nakon porođaja. To uključuje prenatalnu njegu, njegu novorođenčeta, postpartalno te brigu za mentalno zdravlje.

Ne preskačite svoje prenatalne preglede ili postporođajne termine. Ako ste zabrinuti zbog dolaska na pregled zbog COVID-19, obratite se svom ljekaru. Pitajte svog pružatelja zdravstvene zaštite kako poduzima korake za odvajanje zdravih pacijenata od onih koji mogu biti bolesni. Neki će se pružatelji zdravstvenih usluga odlučiti otkazati ili odgoditi neke posjete. Ako imate hitno medicinsko pitanje, nazovite svog ljekara. U hitnim slučajevima nazovite dispečera hitne službe ili se obratite lokalnom odjelu za hitne slučajeve. Ako ne vozite, na putu nazovite hitnu službu da objasnite da ste trudni i da imate hitnu situaciju. Oni bi trebali imati plan prevencije infekcije kako bi se zaštitili od pojave COVID-19. *Ne odgađajte hitnu pomoć zbog COVID-19.*

Sigurno i pozitivno iskustvo porođaja uključuje:

- Da se porodilje tretiraju s poštovanjem i dostojanstvom;
- Da imaju pratnju po ličnom izboru, tokom poroda;
- Da postoji jasna komunikacija sa zdravstvenim osobljem;
- Odgovarajuća strategija ublažavanja bolova;
- Mobilnost tokom poroda gdje je to moguće i porođajni položaj po izboru.

Ako se sumnja ili potvrdi da je COVID-19 infekcija, zdravstveni radnici trebali bi poduzeti odgovarajuće mjere opreza za smanjenje rizika od infekcije sebi i drugima, uključujući odgovarajuću upotrebu zaštitne odjeće. Posjetitelji trebaju biti ograničeni na one ključne za zdravlje i njegu trudnica (osobe koje pružaju emocionalnu potporu). Zavisno o obimu prenosa infekcije u zajednici, institucije mogu razmotriti ograničavanje pratnje na jednu osnovnu osobu za podršku i da ta osoba bude ista tokom čitave hospitalizacije. Posjetitelje treba obavijestiti o korištenju maski (uključujući platnene navlake za lice) za sve osobe koje ulaze u zdravstvenu ustanovu i o prikladnoj upotrebi lične zaštitne opreme u skladu s trenutnim pravilima za posjetitelje ustanove. Posjetitelje treba uputiti da posjećuju samo bolesničku sobu i ne smiju odlaziti na druga mjesta unutar ustanove, uključujući bilo koju prostoriju sa novorođenčadi. U svakom slučaju, prisustvo partnera tokom poroda ne bi trebalo

da bude reducirano zbog COVID-19 pandemije i jedina područja gdje se pratnja može reducirati su prenatalni i postpartalni odjeli.

Nema dokaza da žene s sumnjom ili potvrđenim koronavirusom ne mogu imati epiduralni ili spinalni blok.

Porodilje s COVID-19 može se otpustiti iz zdravstvene ustanove kad god je to klinički indicirano i nije uslovljeno ukidanjem mjera predostrožnosti od prenosa infekcije.

Simptomi postporođajne depresije mogu se pogoršati zbog mjera socijalne distance tokom COVID-19. Pružatelji usluga potiču se da dijele resurse s pacijentima o suočavanju sa stresom tokom pandemije COVID-19.

Trebaju li se trudnice sa sumnjom ili potvrđenim COVID –19 poroditi carskim rezom?

Ne. Savjet WHO-a je da se carski rez smije izvoditi samo ako je to medicinski opravdano.

Način rađanja trebao bi biti individualiziran i temeljiti se na preferencijama porodilje, zajedno sa medicinskim indikacijama.

Šta trebam učiniti ako testiram pozitivno na koronavirus?

Ako testirate pozitivno na koronavirus izvan bolničkog okruženja, trebali biste se obratiti babici ili prenatalnom timu kako biste ih upoznali s vašom dijagnozom. Ako nemate simptome ili imate blage simptome, savjetovat će vam se da se oporavite kod kuće. Ako imate teže simptome, možda ćete se liječiti u bolnici.

Mogu li i dalje prisustvovati prenatalnim pregledima ako sam u samoizolaciji?

Trebali biste se obratiti svojoj babici ili domu zdravlja kako biste ih obavijestili da se trenutno nalazite u samoizolaciji zbog mogućeg / potvrđenog koronavirusa i pitajte za savjet o redovitim prenatalnim terminima.

Vjerojatno će rutinske preglede odgoditi dok se ne završi izolacija. Ako vam babica ili ljekar savjetuju da vaši pregledi ne mogu čekati, napraviti će se potrebne pripreme. Na primjer, od vas će se možda tražiti da prisustvujete u različito vrijeme ili u nekoj drugoj klinici radi zaštite drugih trudnica.

Kakva će mi biti njega nakon što se oporavim od koronavirusa?

Ako ste imali potvrđenu infekciju koronavirusom, iz opreza, ultrazvučni pregled bit će organiziran najmanje 2 sedmice nakon oporavka kako bi se provjerilo da li je beba dobro.

Ako ste se oporavili od koronavirusa i testirali negativno na virus prije nego što se porodite, na to gdje i kako ćete roditi neće utjecati vaša prethodna bolest. Vaš će porođajni partner moći biti s vama, pod uslovom da je dobro.

Šta ako mi počne porod tokom perioda samoizolacije?

Trebali biste obavijestiti telefonski porodilište da imate potvrđenu ili sumnju na infekciju koronavirusom. Ako imate blage simptome, bit ćete ohrabreni da ostanete kod kuće (samoizolirati se) u ranoj fazi porođaja, kao što je i uobičajena praksa. Inače, akušerski odjel je spreman da kada dođete, dobijete sigurnu i kvalitetnu njegu uz sve potrebe izmjene rada poput toga da će vas dočekati na ulazu u porodilište i dati vam hiruršku masku za lice koju ćete morati nositi dok se ne izolirate u prikladnoj sobi.

Hoće li moje dijete biti testirano na koronavirus?

Ako ste bili potvrđen slučaj ili sumnja na koronavirus, kada se dijete rodi, doktori će po rođenju pregledati vaše dijete i savjetovati vas o njegovoj njezi, uključujući i treba li ili ne treba njegovo testiranje.

Američki centar za kontrolu bolesti (CDC)³:

Mogu li žene s COVID -19 dojiti?

Da. Žene s COVID-19 mogu dojiti ako to žele. Oni bi trebali:

- Vježbati respiratornu higijenu tokom hranjenja, noseći masku ako je dostupna;
- Oprati ruke prije i nakon dodirivanja bebe;
- Redovito čistiti i dezinficirati površine koje se često diraju

Može li porodilja dirati i zadržavati novorođeno dijete ako ima COVID -19?

Da. Bliski kontakt i rano, ekskluzivno dojenje pomaže bebi da napreduje. Trebalo bi podržati porodilju u tome. Preporuke su:

- dojite sigurno, uz dobru higijenu respiratornog sistema;
- Držite novorođenče koža uz kožu i
- Dijelite sobu sa svojom bebom
 - Operite ruke prije i nakon dodirivanja bebe i održavajte sve površine čistima.

U nekim drugim zemljama ženama s potvrđenim koronavirusom se savjetuje da se odvoje od djeteta 14 dana. Međutim, to može imati potencijalne negativne učinke na hranjenje i vezivanje.

Imam COVID-19 i ne osjećam se dobro da bih dojila svoje dijete. Šta mogu učiniti?

Ako vam je previše loše da dojite dijete zbog COVID-19 ili drugih komplikacija, trebali biste dobiti podršku kako biste na siguran način osigurali vašoj bebi majčino mlijeko na način koji je vama dostupan, moguć i prihvatljiv. Ovo uključuje:

- izmuženo majčino mlijeko;
- relaktacija;
- donirano majčino mlijeko.

Umjesto zaključka...

Svjetske preporuke za trudnice i porodilje u doba COVID-19 pandemije uključuju zaštitu porođajnih prava i prava na dostojanstvenu maternalnu njegu, koje u Bosni i Hercegovini u većini nisu bile dostupne ni prije pandemije. U to spadaju pravo na slobodan porođajni položaj i pravo na pratnju tokom poroda, kao krucijalnu emocionalnu podršku, te pravo na „koža uz kožu“ te stalni boravak sa bebom.

Nezvanično, postoji sumnja na pad kvalitete njege trudnica i porodilja tokom pandemije COVID-19 u BiH što se očituje kroz informacije sa terena o težem pristupu medicinskim ustanovama za redovne

³ https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/need-extra-precautions/pregnancy-breastfeeding.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fprepare%2Fpregnancy-breastfeeding.htm

prenatalne preglede, tokom najvećih restriktivnih mjera, do povećanja morbiditeta i mortaliteta vezanih za komplikacije za trudnoću i porod, što se uočava prema frekventnosti smrti trudnica i porodilja u medijskom izvještavanju. Zvanična statistika o maternalnom morbiditetu i mortalitetu prema Federalnom zavodu za statistiku se navodi kao "sporadični slučajevi", međutim smrt Belme I. (20), porodilje iz Srebrenika, u Tuzli 09.03.2020⁴, zatim smrt Marije J. (26), trudnice iz Orašja 07.05.2020⁵, zatim smrt Ilijane M. (39), trudnice iz Banja Luke 16.06.2020⁶ sve u periodu od 3 mjeseca se doima kao sve samo ne kao sporadični slučajevi mortaliteta.

Jedna od preporuka aktivistkinja za bezbolan porod je i zasigurno zahtjev upućen Agenciji za ravnopravnost spolova BiH da u svjetlu preporuka UN CEDAW Komiteta prema Bosni i Hercegovini traže od nadležnih u BiH https://arsbih.gov.ba/wp-content/uploads/2020/06/BOS_CEDAW-C-BIH-Concluding-Observations-6_AsAdopted.pdf (Opšta preporuka 38. d.) iskoriste svoje nadležnosti i ispituju povredu prava žena na dostojanstvo, siguran i bezbolan porod za vrijeme pandemije uzrokovane COVID 19 virusom. Zasigurno će trebati uraditi kvalitetnu komparaciju podataka maternalnog morbiditeta i mortaliteta u periodu prije i nakon COVID-19 pandemije u BiH.

U srednje razvijenim i slabije razvijenim zemljama svijeta rast morbiditeta i mortaliteta majki je u porastu zbog COVID-19 pandemije te kod smanjenja dostupnosti zdravstvene njege može biti povećana i za 60%⁷, te bi bilo neophodno ovakvu komparaciju učiniti i za BiH.

Ono što smo mi slobodne primijetiti je da niti jedna od nadležnih institucija nije dala posebne preporuke vezane sa seksualno reproduktivno zdravlje građanki i građana u BiH, a posebno u odnosu na prenatalnu i postnatalnu njegu majki porodilja. Poznato nam je iz medijskih natpisa da je porodilište u Zenici obavilo porode kod trudnica zaraženih virusom COVID 19⁸ ali nismo mogle nigdje naći da li su zdravstvene ustanove posvetile posebnu pažnju zaštiti majčinskih prava kod ovih porodilja.

U nastavku dva anonimna svjedočanstva porađanja tokom COVID-19 pandemije:

Porodilja 1, Sarajevo, 14.04.2020:

"Pozdrav. Ja sam '97 godišta. Prvi porod me zakačio baš u najgorem vaktu što bi se reklo, tačnije u aprilu 2020. u Sarajevu. Termin mi je bio 01.04. Na komisiju sam išla 2 puta i vraćali su me, treći put su me ostavili na patologiji, s tim da sam svaki dan išla na ctg u Dom zdravlja i jedino za njih ima riječi hvale jer su ljubazni. Trudovi su počeli u subotu 11.04 oni blaži i dalje. Dok sam već u ponedjeljak bila naručena na komisiju jer sam prešla termin 13 dana i imala sam jake bolove. Čekanje ispred trijažnog šatora na vjetru, ionako natečenih nogu, u bolovima čekam neki red...i tako uđem dole na pregled kaže 3 cm otvorena idite po torbu i uđite. Sve mi se skupilo plačem i od sreće i od straha i od bola. Ulazim u prijemnu gdje nailazim na jaaaako odvratan pristup s vrata bukvalno od strane doktorice.

⁴ <https://okanal.oslobodjenje.ba/vijesti/smrt-20-godisnje-porodilje-u-ukc-u-tuzla-ostala-zanemarena-pred-njihovim-ocima-je-umirala-i-patila-se/13473/>

⁵ <https://www.bh-index.info/tuga-do-neba-preminula-mlada-trudnica-u-orasju-samo-se-srusila-ispred-bolnicke-kapije/>

⁶ <https://mondo.ba/Info/Crna-hronika/a965235/Smrt-trudnice-u-UKC-RS-Kontradiktoran-izvjestaj-komisije-istraga-tajna.html>

⁷ Robertson, T., Carter, E. D., Chou, V. B., Stegmuller, A. R., Jackson, B. D., Tam, Y., Sawadogo-Lewis, T. and Walker, N. Robertson, T. et al. (2020) "Early estimates of the indirect effects of the COVID-19 pandemic on maternal and child mortality in low-income and middle-income countries: a modelling study", *The Lancet Global Health*, 8(7), pp. e901-e908. doi: 10.1016/s2214-109x(20)30229-1.

⁸ <https://www.klix.ba/vijesti/bih/pacijentica-pozitivna-na-koronavirus-u-zenickoj-bolnici-na-svijet-donijela-djevoicicu/200617062>

Uzeli mi papire koje su tražili i kaže ona meni ti meni ne izgledaš da si u bolovima nećeš ti još ali kao hajde da te pogledam. Idem za njom na stol pregleda me, pa idemo na ultrazvuk gdje ona i dalje tvrdi da nije još krenulo ali eto kao hajd ti presvuci se i čekaj. I onako uzmeš onu torbu što si ponijela nemaš pojma šta te čeka ni šta trebaš. Obukla spavaćicu, spakovala one stvari što sam skinula i nosim mužu pred vrata da nosi sa sobom. Stežem se da ne zaplačem pred njim jer vidim da je i njemu teško. Uđem u tu prijemnu i sjedim u toj "svlačionici" gdje prolazi sat vremena, hladno ali eto čekam. Šta ću drugo? Nakon sat ide sestrice i vodi mene i još 4 žene na patologiju, gore nas smjeste u različite sobe. Nas 3 smo se baš složile odmah. S. dobija gel odmah, dok E. čeka gel koji je zakazan ujutro u pola 8, a ja.. Meni niko ništa ne govori. Dolazi doktorica N. "ti mi ne izgledaš kao da si u bolovima" spusti onaj karton i ode.. Ponedjeljak večer, sestrice (i ona je katastrofa. Ne znam zašto neko radi nešto što ne voli) zove na klistir sve redom.. Tu noć provodim na stolici, u hodniku, na šolji bolovi su nepodnošljivi. Doktor N. me zove oko 5 ujutro dođi na pregled. 5 cm otvorena. U 8 satu vizita. Doktora mala masa njih 5-6 na celu sa dr.A. govori mu dr.N. nije spavala imala je bolove jake cijelu noć, ali nije naručena za gel. Kaze dr.A. hajmo na pregled. I onako u kontrakcijama na pregled apliciraju mi gel. Zovem muža da mu kažem da ću brzo u salu jer su mi rekli da će porod biti do 5 sati popodne. U salu silazim u 12 h. Dočekuje me užas od žene J. ako nemaš štelu tu si njen rob. Dr.S.mi daje drip i inekciju i buši mi vodenjak i tu počinje moje najveće muke u životu. Dr.S.odlazi jer je kraj smjene i ja ostajem sama na stolu puna 2 sata. Babice piju kafu, smiju se dok ja 'vamo crkavam od bola. Dolazi doktor M. i odjednom su sve one kod mene možes misliti. Kateter su mi stavljali 3 puta(ko je imao zna kako je to).. Od 12h do 18h nema poroda.. ljudi moji traje ko vječnost. Ja se više derem jer ne mogu na lijevom boku, nigdje nikog oko mene i okrenem se na leđa. Osjetim da beba izlazi, derem se babicama zovem ih dok one dobacuju iz kafeterije samo izguraj. U tom momentu ulazi žena koja čisti i vrišti njima ljudi žena vam rađa evo glava, tu dolaze svi mogući uposlenici. Pa ja sam skoro sama se porodila. Za minutu dolazi moja princeza teska 4200gr i 54 duga gdje su svi ostali u šoku. Samo sam se zahvalila toj ženi sto ih je uspjela dozvati jer na moje vikanje nisu reagovali.. tako da sve u svemu ako nemaš štelu mozes da plačeš ako te ova ekipa dočeka (J. i ove dvije doktorice..) Izvlače mi posteljicu, doktor ušiva 2 konca jer sam popucala i stavljaju me u hodnik da čekam prelazak u sobu. Dolazi žena po mene koja me pita kako sam. Pa ljudi moji u tom momentu vam to tooliko znači, pomaže mi da se istuširam i da legnem. Draga sestrice A. mi dovozi moju bebicu da je vidim i za nju pohvale također.. Ujutro komisija, opet dolazi gledaju bebu gledaju mene(guraju prste) kao da nas već sve ne boli dovoljno ali eto.. I da zaboravila sam masku nisam skidala ni na samom porodu jer ne daju" (op.a. suprotno smjernicama. To je neka moja priča. 14.04.2020 ”

Porodilja 2, Tuzla, 10.04.2020:

“Pozdrav imam 22 godine i bio mi je prvi porod tokom COVID-19 Pandemije dolazim u porodilište 10.04 u petak gdje imam jake bolove ali morala sam da čekam ispred dok nije došla sestrice dolazi ona nakon 15 minuta uvodi me unutra a mojoj majki govori da moraju sačekat napolju kad sam ušla uradi mi ctg kaze pa nemaš nikakvih kontrakcija Reko mene boli kaže sad ću zvati nekog doktora da siđe sa ginekologije i to sam čekala jedno pola sata dolazi doktorica i doktor pregledaju me kaže doktorica pa ti si otvorena dva prsta al ne znam da li ćemo te ostaviti ili poslat kući dobit ćeš sad jednu inekciju i vidjet ćemo za 1 sat hoćeš li imati bolove ako ne budeš imala ideš kući i oni su otišli ostala je samo sestrice sa mnom bila je fina prema meni dala inekciju i kaže lezi tu ja sam legla ali i dalje imam bolove u međuvremenu sam nazvala oca i rekla mu možda će da me vrata a mene boli i kažem mu da nazove našu rodicu koja je također doktorica on je nju odmah nazvao i objasnio joj sve ona je odmah nazvala ove u Tuzli i rekla im da se pobrinu za mene silazi doktorica nakon pola sata sa ginekologije i kaže ona ostaje ovdje ide odmah u rađaonu uradili su mi test na COVID-19 i odvedu me u rađaonu gore me smjeste na krevet dolaze doktori pregledaju me koliko su me grubo pregledali da sam prokrvarila i ništa tu noć sam provela u rađaoni slušajući druge žene kako se muče vrište plaču

mole ih da im pomognu ali one ništa nigdje nikoga mene su ujutro u 06.00h poslali da ležim dole sam došla smjestile me na krevet dali mi neke tablete i spavaj u Subotu navečer mi počinje curiti vodenjak kažem to doktorici ona me pregleda kaže imaš dovoljno plodove vode sve je uredu vrate me u sobu i opet u nedjelju isto im govorim ali one opet kažu uredu je sve i vrate me opet u sobu dok u ponedjeljak predvečer nisam dobila jake bolove gdje govorim sestrici da me boli ali ona je bila toliko odvratna kaže šta ti ja tu mogu pomoći ja joj kažem pa zovi doktoricu nek me pregleda ne tražim od tebe ništa i zovne ona doktoricu i došla je doktorica A. koja me je odmah poslala u rađaonu stignem gore dolazi doktorica neka druga da me pregleda i govori pa u djeteta nema ništa vode pita me kad ti je curila voda Reko u Subotu ona je počela da galami kako su neodgovorni ovi dole pa moglo je dijete da se uguši i ona mi probije vodenjak pincetom da izadje jos ono malo vode smjeste me u sobu izolacija legnem na krevet uključe mi indukciju i tu me je još više počelo da boli dolazila je često babica A. da me pregleda obilazila me je hvala joj puno onda sam osjetila da mi se mokri tražila sam tutu ona mi je dodala tu sam dobila jaki napon da sam se napela i glavica od bebe je već bila krenula babica A. mi pritrča i kaže možeš li se popeti gore na krevet gdje se porađa Reko ne mogu se maknuti ona me je sama porodila za 5 minuta kaže rodila si curicu i odnesu je mene su digli gore na stol za rađanje da me ušiju šili su me onako bez anestezije u mene se noge tresu od zime a meni će ti doktorica nemoj se tresti pa sta ću Reko moram zima mi je ušila me je i stave me opet na krevet da ležim i pokriju me nekim poderanom plahtom a smrzo se hvala Bogu pa je naišla čistačica i upita me sine jel ti zima Reko jest kaže sad ću ti donijet deku donijela mi je i pokrila me hvala joj puno tu sam ležala 2 sata dolazi sestrica odvozi me do kupatila da se istuširam istuširala sam se obukla drugu spavačicu i smjestila me je u sobu tek ujutru mi donose moju bebu bila je sa mnom samo 10 minuta i dolaze po nju i nose je niko ništa ne govori dolazi doktorica pedijatrije i govori znaš li zašto su ti odnijeli bebu Reko ne znam ima kaže nizak šećer u krvi i bila sam tu još 3 dana sa bebom kao da sam u paklu bila niko ništa ne govori samo je donesu 5 min i odma odnesoše treći dan mi govore sve je uredu idete danas kući i ti i beba...svoje sam nazvala i jedva čekala da dođu po mene samo da izađem iz te Bolnice u planu sam se opet porađati ali u porodilištu Tuzla nikad više zbog njih sam mogla da izgubim svoje dijete hvala Bogu evo nakon 2 mjeseca moja beba je super zdrava je i zahvalna sam na tome samo dragome Allahu nikome više..... 😊“

O grupi Pravda za porodilje : Neformalna grupa gradjanki aktivistkinja za porođajna prava -
Smatramo da su se u BiH predugo kršila porođajna prava te da je vrijeme da svoje porode vratimo u svoje ruke i zahtijevamo podizanje kvalitete zdravstvene njege porodilja!
Mogu nas naci na fb stranici: <https://www.facebook.com/pravdazaporodilje/>
Instagram: PravdaZaPorodilje